

Mál nr. 413/2023**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Notkun ökutækis.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 3. nóvember 2023, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 27. nóvember 2023, ásamt fylgiskjölum..
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 8. desember 2023.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 18. desember 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni hinn 13. febrúar 2023 er hann var staddur í kyrrstæðu ökutæki hjá Olís við Suðurlandsbraut, fyrir aftan ökutækið X sem var að dæla metaneldsneyti á eldsneytistanka sína. Var M í 3-4 metra fjarlægð frá ökutækinu X. Skyndilega heyrði hann mjög háan hvell og sá hvernig ökutækið X lyftist upp og ökumaður þess, sem var að fylla á metantankinn, kastaðist aftur á bak. Komu stórar sprungur á framrúðu ökutækis M og sprakk hægra framdekk ásamt því að málmbiti skaust úr ökutækinu X og í ökutæki það sem M var staddur í, með þeim afleiðingum að hlutar ökutækisins stórskemmdust. Í sprengingunni hlaut M verk í hægra eyra og suð og hefur hlotið heyrnarskerðingu sem miklar líkur eru á að sé varanleg. M gerði kröfu um bætur vegna líkamstjóns síns úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V en bótaábyrgð var hafnað með bréfi dags. 28. júní 2023 á þeim grundvelli að slysið verði ekki rakið til notkunar ökutækis og skorts á orsakatengslum. M telur að tjón sitt sé bótaskyldt úr lögboðinni ábyrgðartryggingu ökutækis á grundvelli 4 og 8. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Vísar M til þess að hlutlæga ábyrgðarregla 4. gr. laganna sé tilkomin vegna þeirra hættueiginleika sem stafa af ökutækjum og vísar til dómaframkvæmdar og þá sérstaklega Hrd. 1995, bls. 1727, Hrd. 1981, bls. 1203, Hrd. 1996, bls. 3141, Hrd. 1971, bls. 1107 og dóms Hæstaréttar í máli nr. 761/2009. Telur M með vísan til dómaframkvæmdar að sú athöfn að setja eldsneyti á eldsneytishúnað ökutækis, sé venjulegur og eðlilegur þáttur við notkun ökutækis og órjúfanlegur þáttur notkunarhugtaksins. Þá sé einnig ljóst að tjónið sé tilkomið vegna þeirra hættueiginleika ökutækja sem liggja til grundvallar hinni hlutlægu ábyrgðarreglu 4. gr. laga nr. 30/2019.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X og telur að tjón M falli utan bótasviðs ábyrgðartryggingar skv. 8. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, sbr. 13. gr. váttryggingarskilmála félagsins. Í 1. mgr. 4. gr. sömu laga sé kveðið á um hlutlæga bótaábyrgð en þar komi fram að tjón verði að vera rakið til notkunar ökutækis til þess að hún eigi við og greiðsluskylda stofnast úr ábyrgðartryggingu ökutækis. Að mati V eru ekki orsakatengsl milli notkunar X og tjóns M. V vísar til þess að orðið notkun, í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar, hafi verið skýrt með þrengri hætti en almennri orðskýringu í framkvæmd. Þannig hafi notkun ökutækis í dómaframkvæmd verið skýrð þannig að hin hlutlæga bótaábyrgð nái aðeins til tjóns sem leiðir af þeirri notkun ökutækisins sem hafi í för með sér að sérstakir hættueiginleikar þess verði virkir, þ.e. hraði, vélarafli eða þyngd þess. Einnig vísar V til þess að kyrrstætt ökutæki sé alla jafna ekki í notkun í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar og sérstakir hættueiginleikar ökutækis sem ökutækis séu alla jafna ekki virkir við þær aðstæður. Til dæmis sé ekki hættulegra að dæla eldsneyti á ökutæki frekar en brúsa eða annað. Það að dæla eldsneyti á ökutæki sé ekki einkennandi fyrir þá hættueiginleika sem almennt stafi af ökutækjum og hlutlæg bótaregla laga sé sett vegna. V vísar máli sínu til stuðnings til fræðigreina og dómaframkvæmdar íslenskra dómstóla allt frá árinu 1996, og þá aðallega dóma Hæstaréttar.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M ýmsu sem fram kemur í athugasemdum V og ítrekar fyrir afstöðu sína og bendir á fyrri umfjöllun um dómafóðæmi og vísar til fræðigreina.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekað það sem fram kemur í fyrri athugasemdum og vísað til álits nefndarinnar í máli nr. 352/2023.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um hvort líkamstjón það sem M varð fyrir vegna sprengingar sem varð þegar verið var að dæla eldsneyti á bifreiðina X teljist til notkunar ökutækis í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Óumdeilt er að umrætt ökutæki var kyrrstætt þegar sprengingin varð. Nefndin hefur áður fjallað um þetta sama álitaefni í áliti sínu í máli nr. 352/2023 en þar var gerð krafa um bætur vegna munatjóns úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar X vegna sömu sprengingar. Niðurstaða nefndarinnar í því máli var sú að af lýsingum á tjónsatviki verði ekki ráðið að tjón verði rakið til sérstakra eiginleika ökutækisins X sem tengjast hraða, vélarafli eða þyngd þess og taldi nefndin því að hlutlæg skaðabótaábyrgð eiganda X hefði því ekki stofnast skv. 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar. Þegar af þeirri ástæðu falli tjónið ekki undir ábyrgðartryggingu eigandans skv. 8. gr. sömu laga og þar af leiðandi ekki greiðsluskyldu skv. 19. gr. laganna. Var vísað til þess að þegar litið sé til dómaframkvæmdar síðustu ára varðandi túlkun á hinu svokallaða notkunarhugtaki verði ekki annað séð en að bæði dómur Hæstaréttar og Landsréttar sýni að ef ökutæki er ekki á hreyfingu þurfi tjón að hafa orðið vegna sérstakra eiginleika ökutækja sem ökutækja til að teljast til notkunar þeirra, sbr. til dæmis dóm Hæstaréttar í máli nr. 671/2014. Vísað var til þess að af sömu dómaframkvæmd mætti ráða að þeir sérstöku eiginleikar ökutækja séu fyrst og fremst tengdir hraða, vélarafli og þyngd þeirra, sbr. t.d. dóma Hæstaréttar í málum nr. 47/1997, 116/1999, 274/1999, 353/2002 og áður nefndu máli nr. 671/2014. Með sömu rökum verður ekki talið að M eigi rétt til bóta vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V.

Reykjavík, 23. janúar 2024.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir